

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

Володимир ЛАДИКА

2024 року

ПРОГРАМА

письмового фахового іспиту

для осіб, що вступають на другий курс (за нормативним терміном навчання)

за ступенем освіти «БАКАЛАВР»

спеціальність 206 «САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО» за освітньою

програмою «САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

РЕКОМЕНДОВАНО вченою радою Голова фахової атестаційної
«факультету агротехнологій та комісії
природокористування»
(протокол № 10 від 22 квітня 2024 року)

Голова вченої ради факультету

Ольга БАКУМЕНКО

Ольга БАКУМЕНКО

СУМИ – 2024

Програма вступного фахового випробування для осіб, що вступають на другий курс (з нормативним терміном навчання) за першим (бакалаврським) ступенем вищої освіти за спеціальністю **206 «Садово-паркове господарство»** (*освітньо-професійна програма 206 «Садово-паркове господарство»*). 2024. 12 с.

Розробники:

Мельник Андрій Васильович, доктор с.–г. наук, професор, гарант ОП Садово-паркове господарство першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

Мельник Тетяна Іванівна, канд. біол. наук, професор;

Осьмачко Олена Миколаївна, канд. с.–г. наук, доцент;

Токмань Володимир Сергійович, канд. с.–г. наук, доцент;

Дудка Ангеліна Анатоліївна, доктор філософії, старший викладач.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від « _____ » _____

ВСТУП

При підготовці до фахового вступного випробування з садово-паркового господарства вступник повинен приділити увагу основним дисциплінам, які формують базові фахові знання зі спеціальності: декоративна дендрологія, озеленення населених місць, декоративні розсадники та насінництво.

Вступні випробування проводяться з метою визначення термінів сформованості знань абітурієнтів щодо генезису, еволюції та сучасного стану садово-паркового господарства, з урахуванням знань, умінь і навичок якими повинен володіти фахівець за освітньо-кваліфікаційним рівнем, освітньо-професійним ступенем та освітнім ступенем.

Програма вступних випробувань дозволяє систематизувати теоретичні знання абітурієнтів з декоративної дендрології, озеленення населених місць, агротехніки вирощування посадкового матеріалу. Для програми вступних випробувань включені питання з нормативних фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін навчального плану бакалаврів. Це дозволить перевірити стан діяльності, виявити їхнє вміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватись у швидкому потоці наукової інформації, вміти на практиці використовувати знання та навички і показати високу професійну підготовленість для здобуття освітнього рівня магістр.

Вступне випробування проводиться з метою виявлення вступників, які досягли відповідного професійного рівня та отримали необхідні знання для подальшого вдосконалення професійної діяльності в садово-парковому господарстві. Під час випробування абітурієнт повинен знати: - поняттєво-термінологічний апарат циклу базових і професійно-орієнтованих дисциплін з циклу гуманітарної, та аграрної підготовки. - об'єкт, предмет, структуру і методи, що використовуються в садово-парковому господарстві; - організацію виробничих процесів у садово-парковому господарстві; - методи і способи ландшафтного проектування; - форми реалізації проектів озеленення в садово-парковому господарстві; - законодавство України, державні стандарти, інші нормативні та методичні документи що стосуються садово-паркового господарства; Під час випробування абітурієнт повинен уміти: - обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства; - показати обізнаність в системі впровадження у виробництво сучасних технологій вирощування садивного матеріалу (декоративних дерев, кущів, квіткових культур, газонних трав); - пропонувати та організувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів; - планувати і

організувати роботи з інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства природних і культурних ландшафтів; - створювати об'єкти озеленення різного призначення та підбирати комплекс робіт по догляду за рослинами у насадженнях;

Для вступників на освітньо-професійну програму підготовки освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальностями 206 – «Садово-паркове господарство» на базі освітнього ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, цей комплекс включає такі дисципліни: озеленення населених місць, декоративні розсадники та насінництво.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тематичний виклад змісту дисципліни «ДЕКОРАТИВНА ДЕНДРОЛОГІЯ»

Дендрологія – як наука: предмет, методи, задачі. Предмет та методи декоративної дендрології. Основні етапи розвитку дендрології. Значення декоративної дендрології. Зв'язок дендрології з іншими науками.

Основи морфології рослин. Вегетативні органи деревних рослин. Жіночі та чоловічі генеративні органи. Розмноження та відтворення рослин.

Екологічні фактори і екологія рослин. Поняття про екологію рослин. Класифікація екологічних факторів. Особливості дії екологічних факторів. Вплив людини на рослини і рослинність. Поняття про умови місцезростання, Умови існування та екологічну пластичність рослин. Вплив рослин на рослини. Вплив тварин на рослини. Вплив мікроорганізмів на рослини. Рельєф як екологічний фактор. Значення експозиції схилів у розповсюдженні рослинності. Значення крутизни схилів у розповсюдженні і житті рослин. Вертикальна поясність рослинності в Карпатах. Вертикальні пояси гірського Криму. Повітря як екологічний фактор. Групи порід по відношенню до забруднення повітря. Забруднення повітря шкідливими домішками. Тепло як екологічний фактор. Групи порід по відношенню до тепла. Світло як екологічний фактор. Групи порід по відношенню до світла. Вітер як екологічний фактор. Групи порід по відношенню до негативної дії вітру. Класифікація едафічних факторів. Групи порід по відношенню до ґрунтових умов.

Поняття про вид та внутрішньовидові систематичні одиниці. Поняття про вид. Внутрішньовидова мінливість рослин. Внутрішньовидові систематичні одиниці. Життєві форми деревних рослин. Життєвий цикл деревних рослин. Річний цикл деревних рослин

Поняття про ареал та його види. Поняття про ареали. Історія і побудова ареалів: границі розповсюдження особин виду, центр виникнення і центр рясності виду та ін. Класифікація ареалів: по походженню – природні, культурні; по древності – реліктові, сучасні; по формі – суцільні (стрічкові), розірвані; по розвитку – регресуючі і прогресуючі. Поділ рослин у залежності від величини ареалів: космополіти, з широким ареалом, з вузьким ареалом (ендеми).

Філогенетична система деревних рослин. Систематика рослин, її історія і методи. Філогенетична система голонасінних і покритонасінних деревних рослин, характерні особливості голонасінних і покритонасінних. Філогенез рослинного світу.

Дендрофлора України, її особливості. Поняття про дендрофлору. Дендрофлора України. Поняття про інтродукцію. Інтродукція рослин. Адаптація рослин. Акліматизація рослин.

Природні зони України. Природні зони і рослинність України. Рослинність Полісся. Рослинність Лісостепу. Рослинність Степу. Рослинність Карпат. Рослинність Криму.

Основи морфології рослин. Види генеративних органів. Жіночі генеративні органи. Чоловічі генеративні органи.

Класифікація фітоценозів. Поняття про класифікацію фітоценозів. Асоціація, як найменша систематична одиниця. Формація, як одиниця геоботаніки. Рослинні асоціації лісу як лісові біоценози. Поняття про лісовий біогеоценоз. Наука про біогеоценози створена академіком В.М.Сукачовим. Біогеоценоз і екосистема. Компоненти біогеоценозу: екотип (кдімат + едафотоп), фітоценоз, зооценоз і мікроценоз. Рослинна асоціація як сукупність фітоценозів однорідних по взаємовідношенням між видами рослин, структурі, видовому складові рослин і місцю зростання. Едифікатори асоціації. Поняття про тип рослинності. Тип лісу і тип лісового фітоценозу.

Список рекомендованих джерел

1. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник / Кохно М. А., Гордієнко В. І., Захаренко Г. С. та ін. НАН України, Нац. бот. сад ім. М. М. Гришка. К.: Вища школа, 2001. 207 с.
2. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина I. Довідник / Кохно М. А., Пархоменко Л. І., Зарубенко А. У. та ін. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 448 с..
3. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Довідник / Кохно М. А., Трофименко Н. М., Пархоменко Л. І. та ін.; К.: Фітосоціоцентр, 2005. 716 с., іл.
4. Заячук В. Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник. Л.: ТзОВ «Фірма Камула», 2005. 176 с.
5. Заячук В. Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник. Л.: ТзОВ «Фірма Камула», 2004. 408 с.
6. Заячук В. Я. Дендрологія: Підручник. Л.: Апріорі, 2008. 656 с.
7. Кохно М.А., Пархоменко Л.І. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Довідник. К.:Фітосоціоцентр, 2002. 448 с.
8. Лаптев О. О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. К.: Фітосоціоцентр, 2001. 128 с.

9. Липа О.Л. Дендрологія з основами акліматизації. К.: Вища школа, 1977. 122 с.

10. Литвак П.В., Ткачук В.І. Дендрологія. Навчальний посібник. Житомир, Полісся, 2002. 340 с.

11. Швиденко А.Й., Данілова О.М. Дендрологія. Підручник. – Чернівці: Рута, 2003. – 384 с.

12. Шовган А.Д. Голонасінні. Практикум з дендрології: Навчальний посібник. Львів: УкрДЛТУ, 2012. 122 с

Тематичний виклад змісту дисципліни «ОЗЕЛЕНЕННЯ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ»

Історичні етапи розвитку садово-паркового будівництва. Принципи ландшафтно-планувальної організації населених місць. Зародження садово-паркового мистецтва. Садово-паркове мистецтво Древнього Сходу, стародавньої Греції та Риму. Розвиток садово-паркового мистецтва у Європі та Англії. Розвиток паркобудування в Україні.

Озеленення території житлових районів. Загальні поняття про планування міст та селищ. Основні задачі ландшафтної організації території. Планувальна структура житлового району. Побудова системи озеленення міст. Вплив природно-кліматичних факторів на розміщення озелених територій. Загальні вимоги при проектуванні озеленення жилих районів і мікрорайонів. Планування внутрішньо кварталної житлової забудови. Прийоми озеленення. Основні типи насаджень. Правила та норми проектування. Основні типи насаджень. Правила та норми проектування. Організація територій дошкільних установ та шкіл. Благоустрій і озеленення ділянок установ культурно-побутового призначення.

Озеленення магістралей, вулиць та майданів. Класифікація магістралей та вулиць, їх функціональне призначення. Інженерне обладнання. Принципи озеленення. Класифікація, інженерне обладнання, озеленення магістралей, вулиць та майданчиків. Озеленення магістралей, бульварів і набережних. Класифікація майданів.

Озеленення територій навчальних закладів та лікарень. Особливості озеленення навчальних закладів. Особливості озеленення лікувальних закладів. Озеленення територій учбових закладів та лікарень. Розробка робочих креслень. Озеленення територій учбових закладів та лікарень. Складання генерального плану. Озеленення територій учбових закладів та лікарень. Складання асортиментної відомості. Складання пояснювальної записки. Озеленення прилеглих територій лікарень та інтер'єрів. Особливості озеленення дитячих лікувальних закладів.

Озеленення територій загального користування (паркових комплексів). Багатофункціональні парки. Міські парки, класифікація та призначення. Природні компоненти в проектуванні. Багатофункціональні парки. Класифікація парків. Зонування і архітектурно-планувальна композиція парків. Встановлення співвідношення різних зон на прикладах найбільш відомих об'єктів. Класифікація парків, зонування і архітектурно-планувальна композиція парків. Природні компоненти в проектуванні. Спортивні, дитячі, ботанічні, зоологічні парки та інші.

Список рекомендованих джерел

1. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів: Світ, 2005. 456 с.
2. Державні будівельні норми. Вулиці та дороги населених пунктів. Київ. Мінрегіон України, 2018. 55 с.
3. Зібцева О. В. Озеленення забудованих територій малих міст у контексті дотримання державних будівельних норм. Науковий вісник НЛТУ України. 2018, т. 28, № 10. С. 28–31.
4. Тихонов В.І. та ін. Озеленення міст і селищ. К.: Будівельник, 1990.
5. Сурган О. В., Мельник Т. І., Мельник А. В. Озеленення населених місць: Конспект лекцій. Суми, 2020 р. 90 с.

Тематичний виклад змісту дисципліни

«ДЕКАРАТИВНІ РОЗСАДНИКИ ТА НАСІННИЦТВО»

Декоративне розсадництво та його задачі. Етапи становлення розсадництва, його сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

Достигання та збір шишок, плодів та насіння. Способи та техніка заготівлі насінневої сировини. Приймання, облік та особливості зберігання насінневої сировини. Одержання насіння із шишок хвойних порід сухих та соковитих плодів. Вихід насіння із насінневої сировини.

Зберігання та транспортування насіння декоративних деревних рослин. Значення зберігання насіння. Умови, необхідні для зберігання та підтримування життєздатності насіння. Пакування та транспортування насіння декоративних деревних рослин.

Підготовка насіння декоративних деревних рослин до висіву. Обґрунтування прийомів стимулювання проростання насіння. Способи підготовки насіння до проростання. Особливості передпосівної підготовки насіння.

Загальні відомості та основи організації постійного декоративного розсадника. Поняття про садивний матеріал, його види та особливості. Види

розсадників, їх класифікація та структура. Основи організації постійного декоративного розсадника: розробка проектного завдання, вибір місця, розрахунок виробничих і допоміжних площ, організація території та оснащення. Організаційно-господарський план розсадника.

Сівозміни в постійних декоративних розсадниках. Роль та значення сівозмін. Теоретичні основи застосування сівозмін у розсадниках. Сівозміни в розсадниках різних ґрунтово-кліматичних зон.

Обробіток ґрунту в розсадниках. Теоретичні основи, завдання та агротехнічні вимоги до обробітку ґрунту в розсадниках. Первинне освоєння площ, відведених під розсадник. Системи основного обробітку ґрунту в полях прийнятих сівозмін та умови їх застосування. Класифікація гербіцидів, норми, терміни та особливості їх внесення.

Застосування добрив у розсадниках. Агрохімічні основи застосування добрив. Види добрив, їх класифікація та характеристика. Потреба деревних рослин в елементах мінерального живлення та її визначення. Розрахунок доз і норм добрив, терміни та система їх внесення.

Вирощування сіянців. Агротехніка вирощування сіянців, загальні положення технології виробництва. Передпосівний обробіток ґрунту. Підготовка насіння до посіву. Способи, види та схеми посіву. Норми висіву і глибина загортання насіння. Догляд за посівами до і після появи сходів.

Особливості вирощування сіянців основних декоративних порід.

Виробництво садивного матеріалу вегетативного походження. Теоретичні основи вегетативного розмноження деревних рослин. Методи вегетативного розмноження. Розмноження невідділеними від рослин частинами. Розмноження відділеними від рослин частинами. Розмноження щепленням. Мікроклональне розмноження.

Техніка закладання маточних плантацій та особливості їх експлуатації.

Виробництво декоративних саджанців дерев і чагарників. Види великомірного декоративного садивного матеріалу та його класифікація. Особливості вирощування саджанців для лісокультурних цілей та створення лісопарків. Особливості вирощування саджанців декоративних дерев і чагарників. Вирощування сортових саджанців плодкових порід.

Особливості технологій вирощування окремих видів садивного матеріалу із закритою кореневою системою.

Інвентаризація, викопування і зберігання садивного матеріалу. Технічне приймання виконаних робіт, інвентаризація, викопування, вибирання і сортування садивного матеріалу. Показники якості та стандартизація садивного матеріалу. Технологія коротко- і довготермінового зберігання, пакування та транспортування садивного матеріалу.

Організація та охорона праці в розсаднику. Організація виробництва та проведення робіт у декоративному розсаднику, форми і порядок ведення документації. Організаційно-господарський план розсадника.

Охорона праці та техніка безпеки під час робіт із вирощування садивного матеріалу і заготівлі насінневої сировини.

Список рекомендованих джерел

1. Декоративне розсадництво: підр. / В. М. Маурер, А. П. Пінчук, І. М. Бобошко-Бардин, Ю. І. Косенко. 2-е вид. стер. К.: ПрофКнига, 2019. 296 с.
2. Декоративне розсадництво з основами насінництва: навчальний посібник / В. М. Маурер. К.: Видавництво, 2006. 270 с.
3. Декоративне розсадництво: навчальний посібник / В. М. Маурер. Вінниця: Нова Книга, 2007. 264 с.
4. Лісові культури / Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. Львів: Камула, 2005. 608 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахові вступні випробування для вступників передбачають виконання тестових завдань, які об'єктивно визначають їх рівень підготовки.

Тестова перевірка знань проводиться з дисциплін, які вивчались на рівні молодшого спеціаліста, і охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів: а) запитальної частини; б) відповіді. На кожне запитання пропонується чотири–п'ять варіантів відповіді, серед яких лише одна є вірною.

Ці тести є складовою частиною фахового випробування вступників. Оцінювання здійснюється за шкалою відповідно до шкали оцінювання, наведеної у *табл. 1*.

Для кожного вступника передбачається 50 тестових завдань. По кожному завданню передбачається варіанти відповідей, з яких вступник повинен вибрати вірну. Правильна відповідь оцінюється в 4,0 бали. Максимальна кількість балів, яку вступник може набрати у результаті фахових випробувань, становить 200 балів. Для проведення фахового вступного випробування норма часу встановлюється не більше 1 астрономічної години.

Критерії оцінювання якості знань осіб, що вступають на спеціальність 206 «Садово-паркове господарство» на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Екзаменаційна робота складається з тестових завдань фахових дисциплін в кількості 50 запитань (4,0 бали кожна вірна відповідь). При складанні іспиту абітурієнт отримує завдання та бланк письмової роботи для відмітки правильних відповідей. Екзаменаційні завдання оцінюються за шкалою:

- 45-50 вірних відповідей – 180-200 балів «відмінно»;
- 38-44 вірних відповідей – 152-176 балів «добре»;
- 25-37 вірних відповідей – 100-148 «задовільно»;
- 0-24 вірних відповідей – 0-96 «незадовільно».

Тривалість вступного іспиту – дві академічних години.

Таблиця 1**Оцінювання тестового випробування відповідно до кількості
правильних відповідей**

Кількість правильних відповідей	Бали	Кількість правильних відповідей	Бали
50	200	25	100
49	196	24	96
48	192	23	92
47	188	22	88
46	184	21	84
45	180	20	80
44	176	19	76
43	172	18	72
42	168	17	68
41	164	16	64
40	160	15	60
39	156	14	56
38	152	13	52
37	148	12	48
36	144	11	44
35	140	10	40
34	136	9	36
33	132	8	32
32	128	7	28
31	124	6	24
30	120	5	20
29	116	4	16
28	112	3	12
27	108	2	8
26	104	1	4